

SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi	22.04.2021	

Innspill innenfor rammen og til strategisk fond for 2022

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret stiller seg bak budsjettinnspill innenfor rammen og til strategisk fond som framstilt i denne saken
2. Fakultetsstyret vedtar utlysning av to stillinger ved Handelshøgskolen:
 - Førstestilling i markedsføring, Handelshøgskolen, Tromsø
 - Førstestilling i bedriftsøkonomi, Handelshøgskolen, Alta

Bakgrunn:

Saken gjelder

Enhetene ved UiT har anledning til å komme med budsjettinnspill for 2022 innenfor den rammen universitetet får fra Kunnskapsdepartementet. Dette omfatter både ordinære innspill med ubegrenset varighet, samt 3-årige innspill til strategisk fond. I tillegg til dette har vi behov for å lyse ut to stillinger grunnet avgang og hvor det blir for lenge å vente på fastsettelsen av neste års lønnsbudsjett.

Vi ser behov for å ta opp at driftstilskuddet til FF Kronprins Haakon er for lavt i forhold til faktiske merkostnader, samt at det er behov for å øke rammen til innkjøp av nytt kystfartøy.

Til denne saken har det vært særlig utfordrende å identifisere strategiske satsinger som også treffer kriteriene til strategisk fond, særlig med tanke på andel og art av egenfinansiering.

Fartøy

FF Kronprins Haakon

Kronprins Haakon ble overtatt av Havforskningsinstituttet i 2018. UiT har forpliktet seg til å dekke 50% av driftskostnadene til fartøyet. Årlig kostnad er ca 35 mill. kr. Fra 2018 til 2020 har BFE betalt i underkant av 86 mill. kr knyttet til fartøyet. I 2019 og 2020 fikk BFE driftstilskudd på til sammen 24,4 mill. kr, i tillegg har vi leid ut deler av vår tid på fartøyet og fått en inntekt på om lag 9 mill. kr. Totalt er det derfor en underdekning på vel 52, 4 mill. kr. Deler av disse utgiftene vil dekkes gjennom lavere kostnader knyttet til bortfall av lån til *Helmer Hanssen* (7 mill. kr), samt lavere driftskostnader på det nye kystfartøyet som skal være på plass i 2022. I tillegg til dette har UiT inngått en langsiktig leieavtale med Universitetet i Bergen som innebærer en fast årlig inntekt på om lag 8 mill. kr, fra 2021. Korrigert for disse forholdene vil det årlige tilskuddet som BFE mottar likevel ikke dekke kostnadene til fartøyet, og vi må derfor be om at driftstilskuddet økes med minimum 5 mill. kr årlig. Dette vil ikke resultere i at den negative avsetningen knyttet til *Kronprins Haakon* i regnskapet reduserer, men over tid kan det tenkes at vi klarer å leie ut en større del av vår fartøytid og spesielt etter at alle fartøyene er på plass fra 2022. På sikt er det også mulig å få flere eksternt finansierte prosjekter til å dekke deler av fartøykostnadene.

Nytt kystfartøy

FF Johan Ruud ble utfaset grunnet alder i 2020. UiT har vedtatt å bevilge 60 mill. kr av eget budsjett til nytt kystfartøy. I tillegg mottok BFE 2,5 mill. kr for salg av *Johan Ruud*. Kunnskapsdepartementet har i tildelingsbrevet for 2021 bedt UiT om å følge opp saken med nytt erstatningsfartøy for *Johan Ruud*. Prosessen med tegning og prosjektering ble sluttført ved årsskiftet, og vi er nå inne i en fase med forhandlinger med 4 mulige leverandører av nytt kystfartøy. Foreløpig er det rimeligste alternativet på i underkant av 80 mill. kr, og en beslutning på valg av verft vil tas i løpet av april. I tillegg til denne kostnaden kommer 5 mill. kr til prosjektering av fartøyet. Dette innebærer at det mangler 22,5 mill. kr for å realisere investeringen. Slutføring av prosjektet er beregnet til siste kvartal 2022, noe som innebærer at det ikke vil være behov for en styrkning av rammen til dette formålet før i 2022. Dersom UiT får startbevilgning for bygging av ny *Helmer Hanssen* fra 2022 kan det være aktuelt å bruke deler av øremerket bevilgning som ble gitt av Kunnskapsdepartementet for å oppgradere *Helmer Hanssen*. Dette må i så fall avklares med Departementet, og det vil i så fall redusere behovet for ekstrabevilgning noe.

Innspill til strategisk fond

UiT har gjort enkelte endringer for [tildeling fra strategisk fond](#). Generelt er hensikten å styrke tiltak i tidlig fase som vil istandsette oss til å nå ambisjonene i Drivkraft i nord. Helt siden fondet ble opprettet har det vært et krav om 50/50 % finansiering. Det har likevel vært uklart hva som kan telle som egenfinansiering, og fakultetenes helhetlige økonomiske situasjon har blitt tatt i betraktning for hvor stor andel som må være dekket. For 2022 er dette strammet til, der alle tiltak må ha minst 50 % finansiering fra enheten. Egenfinansieringen kan bestå av kontanter, rekrutteringsstillinger og nyrekrutteringer. For 2022 er det også angitt at potten til fordeling innen forskning kun er på 5 millioner grunnet forpliktelser i tidligere års tildelinger.

Ved BFE har vi bedt instituttene komme med innspill der disse kriteriene innfris. Grunnet den generelle økonomiske situasjonen har antall forslag vært begrensede. Vi ser at våre muligheter er knyttet til de nyrekrutteringer som er i anmarsj, og hvor fakultetet kan bruke disse som egeninnsats. Totalt utgjør egeninnsatsen fire stillinger i forbindelse med nyrekruttering, en teknisk stilling og fire stipendiatstillinger. Under presenteres fire innspill, et for utdanning, to for forskning og utdanning, og et for formidling.

1. Grønn omstilling, etikk og samfunnsansvar i marin utdanning (utdanning)

Drivkraft i nord, samt UiT sitt kvalitetssystem, er ambisiøs når det gjelder å inkludere bærekraft i alle utdanninger. Innenfor våre marine utdanninger har dette vært et sentralt fokus over mange år, der studentene trenes i å tenke helhet og bærekraft langs flere dimensjoner. Blant annet er det utviklet tre store semesteremner (30 STP) hvor bærekraft (biologisk, økonomisk og samfunnsmessig) er den røde tråden for temaene fiskeri, havbruk og sjømat. For å kunne ivareta dette strategiske utdanningsbehovet, er det avgjørende å være i front også når det gjelder kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for store internasjonale og nasjonale prosesser og som bør reflekteres i analytisk tilnærming og læringsutbytte i utdanningene:

- I EU pågår det et stort arbeid for finanssektoren for å utvikle et grønt rammeverk, eller en taksonomi for hva som kan defineres som grønt. I praktisk utførelse må blant annet produkter og tjenesters miljøavtrykk dokumenteres. Arbeidet er en del av EUs «green deal», og har til hensikt å gjøre kapital mer tilgjengelig og til en bedre pris jo mer grønn virksomheten er. Kvaliteten på arbeidet vil være helt avhengige av gode faglige vurderinger, og den evnen som fagmiljøene har til å operasjonalisere og kontekstualisere kunnskap.
- Norsk sjømatnæring opprettet i 2019 en bred sammensatt arbeidsgruppe, med deltakelse fra det offentlige og næringsorganisasjoner for å fremme av «en ansvarlig sjømatnæring». Arbeidsgruppen arbeider med konkrete tiltak for å forebygge risiko, avhjelpe skade eller negativ påvirkning som følge av ordinær forretningsdrift hos aktørene i sjømatnæringene samt tiltak for å inkludere etikk og bærekraft i studieprogrammer.

Disse utviklingstrekkene må ikke forveksles med «ordinære politiske prosesser», som alltid vil foregå i næringer, og er prosesser som vil medføre et behov for helt andre analyser og tilnærminger i næringen. For de marine programmene bør dette påvirke læringsutbytte, undervisningsmetoder, emner og programdesign. For å være kunne være en faglig bidragsyter i arbeidet med grønn omstilling i marine næringer ønsker Norges fiskerihøgskole derfor å spisse sin kompetanse innen analyse av etikk og bærekraft i næringsutvikling. En ny førstestilling i næringsutvikling blir allokert til dette, sammen med en rekrutteringsstilling. For å styrke satsingen er det ønskelig med to rekrutteringsstillinger samt noen driftsmidler til å gjøre det nødvendige utviklingsarbeidet.

I tillegg til bred deltakelse fra det eksisterende fagmiljøet ved NFH vil vi samarbeide med aktører som Rafto-stiftelsen, Sjømat Norge, finanssektoren og skatteetaten. Rafto-stiftelsen vil bidra med fagpersonell til undervisning og seminarer, samt stipend til masteroppgaver. Skatteetaten har også midler som kan delfinansiere masteroppgaver, samt være en relevant diskusjonspartner. Sjømat Norge arbeider med tematikken «hvit næring», og vi er i dialog med dem om en nærings-PhD til arbeidet med grønn taksonomi. Vi håper å få til noe tilsvarende med en finansaktør.

2. Brukermedvirkning i miljøovervåkning -og forskning for en bærekraftig forvaltning av nordlige økosystemer (forskning og utdanning)

Gjennomgripende klima – og miljøendringer skaper nye utfordringer for forvaltning av økosystemer i nordområdene. UiT har sterke fagmiljøer innen miljø – og økosystem-basert overvåkning som kan bidra til en bærekraftig og klimatilpasset forvaltning, men dette krever økt samarbeid på tvers av faggrenser og en sterkere involvering av forvaltning, næringer og samfunnet for øvrig. Miljøforskere ved UiT og FRAM senteret har tatt i bruk ulike metoder for brukermedvirkning, men det mangler som regel en helhetlig design for smarte og inkluderende observasjonssystemer med vekt på gjensidig læring og samproduksjon av kunnskap. Dette prosjektet har som formål å styrke UiT som et ledende internasjonalt fagmiljø for tverrfaglig miljøforskning og overvåkning med relevans for en bærekraftig og klimatilpasset økosystembasert forvaltning. Vi vil:

1. Bygge fremragende fagmiljøer i miljøovervåkning og økosystembasert forvaltning ved å utvikle helhetlig design for smarte og inkluderende miljøobservasjonssystemer som kan

bidra til gjensidig læring og samproduksjon av kunnskap på ulike nivåer (triple loop learning).

2. Teste og evaluere ulike metoder for medvirkning i eksisterende observasjonssystemer ved UiT og FRAM senteret, deriblant deltakende modellering og kartlegging, gruppeteknikker, workshops, ekspertanalyser, foresight- og scenarioanalyse, spill- og online plattformer.

3. Bidra til kapasitetsbygging ved å tilby fleksibel og nettbasert utdanning rettet mot norske studenter, forskere, og forvaltere (EVU). På sikt vil vi også bygge opp dette som en internasjonal sommerskole.

Vi forventer at en sterkere faglig forankring og et fokus på design av observasjonssystemer for medvirkning, gjensidig læring og samproduksjon av kunnskap ved UiT vil bidra til mer eksternfinansiering fra FRAM senteret, NFR og EU der samfunnsrelevans er blitt sentral i utlysningene. Vi foreslår derfor at UiT inntar en ledende rolle for å styrke dette fagfeltet.

3. Kunnskapsutvikling for økt bærekraft i havbruksnæringen med fokus på Vest-Finnmark (forskning og utdanning)

Drivkraft i nord har som målsetting å utvikle ledende kunnskap om «bruk og forvaltning av havressurser, herunder fiskeri, havbruk og marin bioteknologi». Dette strategiske innspillet tar direkte utgangspunkt i dette, og er i tillegg godt forankret i forhold til BFE sin ambisjon om å bidra til bærekraftig utvikling av et innovativt og konkurransedyktig næringsliv.

Regjeringen har ambisjon om å femdoble lakseoppdrett i Norge, og mye av veksten skal skje i Nord-Norge på grunn av ledig produksjonsareal. Dette vil skape store muligheter for næringsutvikling, men også stort behov for kunnskapsbasert og bærekraftig planlegging og forvaltning for å unngå kjente sykdoms- og miljøproblemer. Bærekraftig næringsutvikling er spesielt viktig her i nord, både fordi havområdene i nord er særdeles viktig for en stor fiskerinæring, og fordi Norge har et internasjonalt ansvar for å forvalte de siste store populasjoner av villaks i verden (f.eks. i Alta og Tana). En av de viktigste problemene ved økt lakseoppdrett som har relevans for både fiskerinæring og ville laksepopulasjoner, er lakselus og den mindre kjente skottelus. Skottelus er en vanligere parasitt i nord enn i Sør-Norge og den trives også på vanlige fiskearter i nord, f.eks. Atlantisk torsk, og har dermed potensiale å bli et enda større miljøproblem enn lakselus.

Norges fiskerihøgskole vil i samarbeid med Lakseklyngen, SA (<https://lakseklyngen.no>), som har sitt tyngdepunkt i Vest-Finnmark, utvikle relevant utdanning og forskning som kan bidra til å løse noen av næringens utfordringer tilknyttet biologi og drift (lus), areal (kystsoneforvaltning og ressursøkonomi) og sameksistens (forvaltning). Konkret vil vi etablere et tverrfaglig samarbeid internt på BFE for målrettet kunnskapsutvikling og strategisk samarbeid med Lakseklyngen. På den måten vil NFH bidra til å fremme innovasjon og nyskapning i regionen og samtidig legge grunnlag for en mer bærekraftig akvakulturproduksjon i region Vest-Finnmark (produksjonsområde 12). Dette vil i neste omgang også være relevant for andre regioner.

Dette strategiske innspillet utgjør starten på en større, og mer langvarig, satsing sammen med Lakseklyngen i Vest-Finnmark og har som ambisjon å søke finansiering gjennom Kapasitetsløft 2022¹ (Norges forskningsråd). NFH, sammen med andre fagmiljø ved BFE, UiT og Nofima, representerer ledende fagmiljøer som kan bidra med utvikling av verdensledende kompetanse om lus, kystsoneforvaltning og økosystemtjenester.

NFH skal rekruttere to førstestillinger (fiskebiologi og akvakultur), to PhD-stillinger som del av oppstartspakkene til førstestillingene, og en teknisk stilling i bioinformatikk. Denne nye kompetansen skal bidra til å utvikle satsningen og vil inngå som egeninnsats. Vi søker om midler til tre PhD stillinger, samt driftsmidler – som strategisk oppstartspakke. Hensikten er å styrke et faglig nettverk som vil inngå som egenfinansiering til Kapasitetsløft 2022. Gjennom dette tiltaket

vil vi bidra til økt FoU i Finnmark, og Nord-Norge som helhet, og satsningen har ambisjon om å bli et senter for forskningsdrevet innovasjon, og i tillegg få inn EU, NFR, FHF og regionale midler - uavhengig av utfallet av en søknad til Kapasitetsløftet. Den økte kompetansen på forskningsfeltet skal også lede til utvidelse av utdanningsporteføljen ved UiT på alle nivå – og ikke minst utdanne kompetent personell til næringen og forvaltningen.

4. Verdenskunnskap fra UiT

UiT har fått tildelt midler fra Norad til fem nye prosjekt i NORHED II-programmet. Faggrupper ved BFE-fak koordinerer tre av prosjektene, i tillegg koordineres ett ved HSL-fak og ett ved IVT-fak. Seksjon for internasjonalt samarbeid (SIS) følger opp UiTs avtale med Norad om de fem prosjektene. De fem prosjektene har til sammen 14 partnerinstitusjoner i hele 11 land i Sør.

Prosjektene skal bidra til kapasitetsbygging innen sine faglige tema ved partnerinstitusjonene. Dette innebærer bl.a. samarbeid om forskning, utdanning, utstyr og stipendplasser for master, ph.d. og postdoc. Publisering, som inngår i prosjektene, har en klart vitenskapelig målgruppe (oppgaver og vitenskapelige artikler); målgrupper for formidling er i hovedsak lokale i forhold til partnerinstitusjonene.

Vi ønsker å forsterke dette ved å formidle kunnskap, erfaringer og nyvinninger i disse prosjekt-samarbeidene til et norsk publikum. UiT har lang tradisjon for komparativ forskning, også for forskningstema i nord-sør perspektiv. Det pågår for tiden et generasjonsskifte ved UiT på dette feltet. Formidling med et lokalt og norsk perspektiv er derfor viktig for å vise framdrift i fagmiljøene, bygge oppmerksomhet og øke potensialet for utvikling i tema som prosjektene arbeider med.

Innspillet er forankret i Drivkraft i nord, i BFE sin strategi og i ønsket om å fortsatt ha en internasjonal tilnærming til våre sentrale utdanninger innen ressursforvaltning. BFE vil stå søker for innspillet ettersom vi har flest prosjekter. Oppgaver for drift av prosjektet vil bli håndtert av Seksjon for internasjonalt samarbeid (nivå 1) i samråd med deltagende fakulteter og NORHED-kollegiet.

Oppsummering innspill til strategisk fond

Innspill	Område	Total ramme (NOK 1000)	Egeninnsats fra BFE
Grønn omstilling ... i marin utdanning	Utdanning	9 684	1 nyansatt, 1 rekrutteringsst.
Brukermedvirkning i miljøovervåkning	Forskning	16 209	1 nyansatt, 1 rekrutteringsst.
Kunnskapsutvikling for økt bærekraft	Forskning	27 691	2 nyansatt, 2 rekrutteringsst. 1 teknisk stilling
Verdenskunnskap fra UiT	Formidling	400	Kontanter, hvorav 80' fra BFE

Nye stillinger ved BFE

Grunnet avgang er det behov for å lyse ut to førstestillinger ved Handelshøgskolen, én i Tromsø og én i Alta.

Førstestilling i markedsføring, Handelshøgskolen, Tromsø

Markedsføringsemner er veldig populære blant Handelshøgskolens studenter både på bachelor- og masternivå. Ulike markedsføringsemner inngår som obligatoriske i bachelor Økonomi og administrasjon for å tilfredsstille UHR-ØA sine minimumskrav for å kunne gi tittelen siviløkonom. Markedsføringsemner er også sentrale i Ledelse, innovasjon og marked (LIM), både på bachelor- og masternivå. Mange masterstudenter velger å skrive sine masteroppgaver

innenfor markedsføring, noe som krever veiledningskapasitet. I studieåret 2020/21 har for eksempel 15 av 18 valgt markedsføring og strategi som major. I tillegg har mange masterstudenter på MBA-programmet valgt å skrive masteroppgaver innenfor markedsføring, noe som også krever veiledningskapasitet. Høsten 2020 startet det nye bachelorprogrammet LIM ved campus Harstad. Det forventes derfor økt antall studenter som kommer til å velge master i LIM ved campus Tromsø i tiden framover.

En avgang i vår forsterker kapasitetsproblemene ytterligere i tiden framover. Dette kommer på toppen av at Instituttleder, som også er professor i markedsføring, dermed er ute av "full produksjon" i uoverskuelig tid framover. Imidlertid må han undervise noe på kommende høstsemester samt veileder master- og bacheloroppgaver på dette semesteret for å dekke behovet.

Fakultetsledelsen anbefaler at det lyses ut en førstestilling i markedsføring, campus Tromsø.

Førstestilling i bedriftsøkonomi, Handelshøgskolen, Alta

En av de ansatte har sagt opp sin stilling på grunn av flytting. Handelshøgskolen i Alta har allerede løst mye av undervisningsbehovet gjennom II-stillinger, og det vil derfor være en dårlig løsning i dette tilfellet. Bedriftsøkonomi er et sentralt tema i økonomiutdanningene. Alta-miljøet er inne i en omstilling med omleggingen til en nettbasert bachelor i økonomi og administrasjon.

Erfaringsmessig er det vanskelig å rekruttere førstestillinger til bedriftsøkonomiske fag, og spesielt i Alta. Det er behov for stillingen allerede til høstsemesteret, og Handelshøgskolen ønsker derfor å lyse ut stillingen umiddelbart. Fakultetsledelsen støtter dette.

Kathrine Tveiterås
dekan

—

Terje Aspen
fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur